

The auditorium, Mihai Octavian, taken in 2011.

The ancient theatre of Thassos is located on the east side of the ancient city, in a natural cavity of the acropolis hill. It leans on the acropolis ancient wall and it is oriented to the west overlooking the sea. The earliest reference to the theatre of Thassos was made by Hippocrates in the 5th century BC, but it is not yet confirmed whether it was (actually) built in the same place as today. The first detected architectural phase of the theatre dates back to the late 4th and early 3rd c. BC, when there was a blooming period of events such as theatre performances and celebrations in honor of Dionysus. During the Roman imperial era, the character of the theatre changes. Since the 1st century AD, the theatre was used for gladiatorial fights and "kynegesia" (hunting representations).

The form of the theatre changes dramatically at the 2nd c. AD, when it was transformed into an arena. The first rows of seats were removed and a marble wall was built instead, in order to provide protection to the spectators. The proskenion was rebuilt, using parts from the hellenistic proskenion that preexisted. An inscription on the marble wall at the orchestra mentions the name of the sponsor (HERAGORAS) and his wife (HISPANE). The theatre remained in use until the 4th c. AD.

ΚΕΙΜΕΝΑ: ΜΑΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ - ΠΑΤΕΡΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΗΜΗΤΡΑ Γ. ΚΟΙΜΤΖΟΓΛΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: LABYRINTH

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: STAMPA HELLAS

ΙΟΥΛΙΟΣ 2014, ΕΚΔΟΣΗ ΙΗ' ΕΠΚΑ, ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 17, 65110 ΚΑΒΑΛΑ, ΤΗΛ. 2510 222335, EMAIL: IHEPKA@CULTURE.GR

TEXT: MARIA NIKOLAIDOU - PATERA

GENERAL SUPERVISION: DIMITRA G. KOIMTZOGLOU

DESIGN AND LAYOUT: LABYRINTH

TRANSLATION: DIMITRA G. KOIMTZOGLOU

PRINT: STAMPA HELLAS

JULY 2014, 18th EPKA EDITION, ERYTHROU STAUROU 17, 65110 KAVALA, TEL: 0030 2510222335, EMAIL: IHEPKA@CULTURE.GR

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη

NSRF
2007-2013
Πρόγραμμα for Excellence

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ
ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΘΑΣΟΥ ΑΝΕΘ Α.Ε.
WITH THE KIND SUPPORT OF ANETH LINES S.A.

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΑΣΟΥ THE ANCIENT THEATRE OF THASSOS

ΘΑΣΟΣ / THASSOS

ΙΗ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

18th EPHORATE OF PREHISTORIC AND
CLASSICAL ANTIQUITIES

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΘΑΣΟΥ
THE ANCIENT THEATRE OF THASSOS

Κοίλο θεάτρου, Mihai Octavian, λήψη 2011.

Το αρχαίο θέατρο της Θάσου βρίσκεται στην ανατολική πλευρά της αρχαίας πόλης, σε μια φυσική κοιλάδα του λόφου της ακρόπολης. Εφάπτεται στο τείχος και ανοίγει προς τα δυτικά με θέα προς τη θάλασσα. Η παλιότερη αναφορά στο θέατρο της Θάσου γίνεται από τον Ιπποκράτη, τον 5ο αιώνα π.Χ., αλλά δεν ξέρουμε αν βρισκόταν στην ίδια θέση. Η πρώτη εντοπισμένη φάση του θεάτρου χρονολογείται στα τέλη του 4ου και στις αρχές του 3ου αι. π.Χ., οπότε παρατηρείται μεγάλη άνθηση των εκδηλώσεων που σχετίζονται με τις παραστάσεις στο θέατρο και τις γιορτές του Διονύσου. Κατά της ρωμαϊκής αυτοκρατορική εποχή ο χαρακτήρας του θεάτρου αλλάζει. Από τον 1ο αιώνα μ.Χ. το θέατρο χρησιμοποιήθηκε για μονομαχίες και κυνηγέσια. Η μεγάλη μεταβολή του θεάτρου ωστόσο πραγματοποιείται στον 2ο αιώνα μ.Χ., όταν μετατρέπεται σε αρένα. Τότε αφαιρούνται οι πρώτες σειρές των καθισμάτων(εδωλίων) και τοποθετείται μαρμάρινο θωράκιο, που προεκτεινόταν με κιγκλίδωμα, για την προστασία των θεατών. Επίσης ανακατασκευάζεται το κτήριο της σκηνής και το προσκήνιο με μέλη από το ελληνιστικό που προϋπήρχε. Στο θωράκιο σώζεται επιγραφή που αναφέρει το όνομα του χορηγού (ΗΡΑΓΟΡΑΣ) και της συζύγου του (ΙΣΠΑΝΗ). Το θέατρο παραμένει σε χρήση περίπου μέχρι τον 4ο αιώνα μ.Χ.

Θέατρο © Εκδόσεις Μιλίτος.
Theatre © Militos Editions.

Το 1920 η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών άρχισε την ανασκαφική έρευνα του αρχαίου θεάτρου της Θάσου. Η ανασκαφή διήρκησε περίπου δύο χρόνια και αποκάλυψε το κοίλο του θεάτρου στο σύνολό του, την ορχήστρα, τις παρόδους και τμήμα της σκηνής του. Στα χρόνια που ακολούθησαν, η έρευνα επικέντρωσε το ενδιαφέρον της στη μελέτη των ήδη γνωστών στοιχείων και κυρίως σε ξεκαθάρισμα της αρχιτεκτονικής μορφής του σκηνικού οικοδομήματος. Το 1961 για την ένταξη του θεάτρου στο Φεστιβάλ Φιλίππων-Θάσου στερεώθηκαν στη θέση που βρίσκονταν τα περισσότερα μαρμάρινα εδώλια, κατασκευάστηκαν ξύλινα προσωρινά καθίσματα ανάμεσα στα πεύκα και αναστήλωθηκαν οι πέντε πρώτες σειρές εδωλίων. Από το 1966 έως το 2002 με την εποπτεία της Δ/σης Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων και της ΙΗ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων έγιναν επεμβάσεις σε μεγάλο μέρος του κοίλου κατά τις οποίες αφαιρέθηκαν τα δέντρα, διατηρήθηκαν τα εδώλια στις επάνω σειρές, ενώ στο χαμηλότερο μέρος κατασκευάστηκε μεταλλικός σκελετός ο οποίος επενδύθηκε με ξύλινα καθίσματα, για τις ανάγκες των καλοκαιρινών παραστάσεων.

Το θέατρο πριν την απομάκρυνση των πεύκων από το κοίλο, αρχείο Γιώργου Αβ. Δελλίου.
The theatre before the pine trees removal, G. Dellios archives.

In 1920, the French Archaeological School of Athens began the excavation of the ancient theatre of Thassos which lasted about two years and revealed the whole auditorium, the orchestra, the two parodoi and part of the scene. In the following years, research had focused on studying the already revealed parts and especially, on the clarification of the architectural form of the stage building. In 1961, in order for the theatre to host the Festival Philippi-Thassos, most of the marble seats were fixed "in situ" and other temporary wooden seats were placed among pine trees. The first five rows of seats were restored. From 1966 to 2002, under the supervision of the Directorate of Restoration of Ancient Monuments and the 18th Ephorate of Prehistoric and Classical Antiquities (IH' E.P.K.A.), interventions took place in a wide area of the auditorium, including the removal of the trees, the maintenance of the seats on the top rows and the installation of a metal construction at the lower part, which was overlaid with wooden seats in order to meet the needs of summer festival performances.

Δυτική παρόδος και προσκήνιο 1975, αρχείο Γαλλικής Αρχαιολογικής Σχολής Αθηνών.
The parodoi and the proskenion 1975, French Archaeological School of Athens

Το 2012 εγκρίθηκε από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) η οριστική μελέτη αποκατάστασης και ανάδειξης του θεάτρου, που εκπονήθηκε από την διεπιστημονική ομάδα της ΙΗ' ΕΠΚΑ με επικεφαλής την προϊσταμένη της υπηρεσίας κα Μαρία Νικολαίδου-Πατέρα και ξεκίνησαν οι εργασίες αποκατάστασης. Το έργο της αναστήλωσης παρουσιάζει πολλές ιδιαιτερότητες και δυσκολίες και για τον λόγο αυτό χρειάζεται συνεχή μελέτη από ειδικούς επιστήμονες (γεωλόγους, μηχανικούς-στατικούς κ.α.) με αποτέλεσμα την αργή πρόοδό του.

Η σημερινή μορφή του Θεάτρου χρονολογείται στην ρωμαϊκή αυτοκρατορική εποχή και αυτή πρόκειται να αποκατασταθεί. Οι εργασίες περιλαμβάνουν την αναστήλωση των δύο αναλημματικών τοίχων των παρόδων, που συγκλίνουν αλλά είναι ασύμμετροι λόγω της μορφολογίας του χώρου. Είναι κατασκευασμένοι με ακανόνιστη τοιχοποιία (πέτρες με κονίαμα) που καλύπτεται από μέτωπο με μαρμαρόπλινθους σε κανονική λιθοδομή από ψηλές και χαμηλές στρώσεις εναλλάξ. Για την αναστήλωσή τους θα χρησιμοποιηθεί όλο το αρχαίο υλικό που έχει βρεθεί και θα συμπληρωθεί, όπου χρειάζεται, με νέο μάρμαρο από τα λατομεία της Θάσου, ευγενική χορηγία του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Μαρμάρου Μακεδονίας-Θράκης. Η μελέτη επίσης προβλέπει την αποκατάσταση του προσκηνίου του κτηρίου της σκηνής από το οποίο σώζεται το μεγαλύτερο μέρος του αρχαίου αρχιτεκτονικού υλικού. Τέλος για τις ανάγκες της λειτουργίας του θεάτρου κατά την διάρκεια των παραστάσεων κατασκευάζονται βοηθητικά κτήρια (παρασκήνιο, αναψυκτήριο, χώροι υγιεινής και φυλάκιο). Υπό μελέτη βρίσκεται και η αποκατάσταση του κοίλου του θεάτρου, η οποία προβλέπεται να ενταχθεί στη νέα προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2014-2020.

Οι άνθρωποι του θεάτρου.
The team of the theatre.

In 2012, the Central Archaeological Council approved the final study of restoration and enhancement/ improvement of the theatre which was conducted by the interdisciplinary team of IH' E.P.K.A. and was led by the Ephorate's Director Ms Maria Nikolaidou-Patera. Thus, the restoration work began. However, the restoration process presents many peculiarities and difficulties and therefore, needs constant studying on behalf of the scientists (geologists, specialized engineers, etc.) resulting in its slow progress.

The current architectural form of theatre dates back to the Roman imperial era, and this form is to be restored. The work includes the restoration of the two retaining walls of the parodoi, which converge, but are asymmetric due to the morphology of the area. The main body of each parodos consists of two layers. The back layer is a masonry wall and the front layer is made out of rectangular marble stones, creating high and low rows alternatively. For their restoration authentic ancient material will be used and where necessary, they will be supplemented with new marble pieces from the quarries of Thassos, which is a courtesy of the Association of marble quarriers of Macedonia-Thrace. The study, also, includes the restoration of the proskenion whose most authentic architectural parts were found scattered but well preserved. Finally, auxiliary buildings will be constructed (actor's backstage, cafeteria, restrooms and guard room), in order to operate normally during performances.

The restoration of the auditorium is also under study, and it is expected to join the new programming period 2014-2020 NSRF.